ספרי — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

שער
שלישי

דבר מלכות

נצבים-וילך

לפרסם בעיתונים עוד יותר ש"הנה זה המלך המשיח בא"

●

שיחות קודש

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקווי ברוקלין, נ.י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה
הי' תהא שנת פלאות דגולות
שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מוקדש להתגלותו המיידית לעיני בשר של
כ"ק אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח שליט"א
למטה מעשרה טפחים ומתוך חיים נצחיים
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו תיכף ומיד ממש

*

לעילוי נשמת
מרת **מזל** ב"ר **יוסף שרם** ע"ה **ויינשטיין**
נפטרה ביום ער"ה, כ"ט אלול ה'תשמ"א
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנה
ר' **יצחק** וזוגתו מרת **אילנה**
ומשפחתם שיחיו **ויינשטיין**

*

הי' שותף בהפצת "דבר מלכות"
להשיג השיחות, לקדשות ולפרטים נוספים טל.: **(718) 753-6844**
הוכן לדפוס ע"י
יוסף יצחק הלוי בן אסתר שיינדל

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

כתובתינו באינטרנט: http://www.torah4blind.org

משיחות ש"פ נצבים ה'תנש"א,
יום ב' דר"ה, וש"פ וילך ו' תשרי ה'תשנ"ב

א. מעלתה המיוחדת של השנה החדשה[1] (ה'תשנ"ב) – מודגשת (לכל לראש) בקביעות השנה, ובפרט בהענינים העיקריים שנקבעו עליהם סימנים ע"י גדולי ישראל, ומהם:

א) הקביעות דראש השנה ביום שני בשבוע – כהסימן „פתבג המלך"[2], „ב"ג המלך פת וילך"[3], שכשחל ר"ה (שענינו „תמליכוני עליכם"[4], „המלך") ביום ב' או ביום ג', „פת וילך, פת מלשון פתות אותה פתים"[5], שמחלקים נצבים וילך לשתים"[6], שקורין פרשת נצבים בשבת שלפני ר"ה, שבת סליחות הב'[7], ופ' וילך בשבת שלאחרי ר"ה, שבת שובה.

ומעלה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' גם לגבי הקביעות דר"ה ביום ג' (ששניהם נכללים בהסימן „פתבג המלך") – בשתים: (א) בהסימן „ב"ג המלך" – דיש לומר, שהב' והג' (ב"ג) רומזים גם לב' הימים דר"ה (יום ראשון דר"ה – ב', ויום שני דר"ה – ג'), (ב) ובשייכות לקריאת התורה („פת וילך . . שמחלקים נצבים וילך לשתים") – שקורין „אתם נצבים היום גו'" (ש„היום" קאי על ראש השנה[8]) תוך ג' ימים (שבת, יום ראשון ערב ר"ה, ור"ה) שנחשבים (בכמה ענינים) למציאות אחת[9].

ב) הסימן דקביעות השנה (כמודפס גם בהלוחות) הוא בש"ז: ב' – יום ב' שבו חל ר"ה, ש' – שלימה, שחשון וכסלו שלמים[10], ז' – יום ז' שבו חל ר"ח ניסן.

וענין זה קשור עם היותה שנה מעוברת – כי, כשר"ה חל ביום ב' (ב'), וחשון וכסלו מלאים, שנה שלימה (ש'), לא יחול ר"ח ניסן בשבת (ז') אלא בשנה מעוברת.

ונמצא, שבשנה זו ישנם ג' ענינים של שלימות – שלימות משולשת: (א) השלימות הקשורה עם החדשים חשון

---

1) נוסף לכך ש„בכל שנה ושנה יורד ומאיר . . אור חדש ומחודש . . עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה" (תניא אגה"ק סי"ד).

2) לשון הכתוב – דניאל א, ה. ועוד.

3) טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. מחזור ויטרי סי' שנ. אבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות. בעה"ט ר"פ וילך.

4) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

5) ויקרא ב, ו.

6) מג"א שם. פר"ח שם. מחזור ויטרי שם („פת וחילק פרשת וילך, מלשון פתות אותה פתים"). אבודרהם שם.

7) נוסף על שבת סליחות הא', שבת פ' תבוא, שבקביעות כזו (ב"ג המלך) מתחילים אמירת הסליחות „במוצאי מנוחה" דפ' תבוא (משא"כ כשר"ה חל ביום ה' או ביום ז', שישנם ד' ימים דאמירת הסליחות מ„מוצאי מנוחה" דפ' נצבים), ומאריכין באמירת הסליחות במשך יותר משבוע שלם (ראה עט"ז לשו"ע או"ח ר"ס תקפא. לבוש שם).

8) רמ"ז לזח"ב לב, ב (הובא בלקו"ת תבוא מא, ג). וראה גם זח"ג רלא, א. פענח רזא ס"פ נצבים. לקו"ת ר"פ נצבים.

9) ראה (לדוגמא) פסחים קו, סע"א. ועוד.

10) „סדר החדשים המלאים והחסרים . . אחד מלא ואחד חסר על הסדר . . מרחשון וכסלו* פעמים יהיו שניהם מלאים ופעמים יהיו שניהם חסרים ופעמים יהי' מרחשון חסר וכסלו מלא. ושנה שיהי' בה שני חדשים אלו מלאים היא שנקראו חדשי שלמים" (רמב"ם הל' קדוה"ח פ"ח ה"ה-ו).

*) הטעמים להשינוי בחדשים מרחשון וכסלו דוקא – ראה ספר העבור (להקדמון ר' אברהם בר חייא הנשיא) שער השמיני. יסוד עולם (לרבינו יצחק בן יוסף תלמיד הרא"ש) מאמר רביעי פ"ט. ועוד.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעיין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"
ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א
מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב
וכתובתו: http://www.moshiach.net/blind

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

וכסלו ששניהם מלאים, (ב) השלימות הקשורה עם שנת העיבור – שע"י הוספת חודש העיבור (הי"ג) נעשית השנה כולה „שנה תמימה", כדרשת חז"ל[11] „שנה תמימה, להביא חודש העיבור", (ג) והשלימות הקשורה עם הקביעות דר"ח ניסן ביום השבת – שגם יום ראשון דפסח חל בשבת, והתחלת ספה"ע (ממחרת הפסח) היא במוצאי שבת, „ממחרת השבת" גם כפשוטו, שאז ישנם „שבע שבתות תמימות" בשלימות, שבועות שמתחילות באחד בשבת ומסיימות בשבת, כימי בראשית[12], תמימות בשלימות[13].

ויש לבאר המעלה המיוחדת שבקביעות השנה, הן בנוגע להקביעות דר"ה ביום ב' וג' (ב"ג המלך), והן בנוגע להקביעות דהמשך השנה, ועל הסדר: חשון וכסלו מלאים, שנה מעוברת, ור"ח ניסן (וחג הפסח) בשבת (בש"ז); ונוסף על המעלה דקביעות השנה יש לבאר גם המעלה המיוחדת דשנת ה'תשנ"ב לגבי שאר שנים שקביעותם כן היא, וכן יש לבאר הקשר והשייכות דכל ענינים הנ"ל, כדלקמן.

ב. ב"ג המלך:

מעלת הקביעות דר"ה ביום שני – להיותו בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון[14]:

יום ראשון בשבוע הוא בדוגמת יום ראשון דהתחלת הבריאה – שלכן נקרא „יום ראשון" אף שכבר עברו רבבות ימים משמת ימי בראשית[15], וכמודגש גם בשירו של יום, „בראשון מה היו אומרים לה' הארץ ומלואה, על שם שקנה והקנה ושליט בעולמו"[16].

וזהו גם ענינו של ר"ה – כמ"ש[17] „זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון", וכמודגש גם באמירת המזמור לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה (שירו של יום ראשון) בתפלת ערבית דליל ר"ה[18], התפלה הראשונה דר"ה[19].

ובפרטיות יותר:

ידוע[20] ביאור הטעם ש„זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון" קאי על ר"ה (א' בתשרי), אף שבכ"ה באלול נברא העולם[21] ו' בתשרי הוא יום הששי לברה"ע – להיותו יום ברוא אדה"ר, עיקר ותכלית ומטרת הבריאה כולה, ועל ידו נפעלה שלימות בכל הבריאה כולה, כמבואר במדרשי חז"ל[22] שאדה"ר קרא ואמר לכל הנבראים שבעולם „בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה'

11) ערכין לא, א – במשנה. רמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"ב ה"ה.

12) פסיקתא דר"כ פי' ח. פס"ר פי"ח. ראב"ן ספ"ו. ראבי"ה פסחים סתקכ"ו. ועוד.

13) ראה בארוכה שיחת אחרון של פסח תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 437 (לעיל ע' 56) ואילך; 447 (לעיל ע' 66) ואילך).

14) כי, ביום ראשון עצמו לא חל ר"ה, כהכלל „לא אד"ו ראש" (טושו"ע או"ח ר"ס תכח). וראה לקמן ס"ה.

15) לקו"ת שה"ש כה, סע"א. ובכ"מ.

16) ר"ה לא, רע"א.

17) שם כז, א.

18) מט"א סתקפ"ב סקכ"ג. סידור האריז"ל ואדה"ז במקומו.

19) להעיר מהידוע ע"ד גודל הפלאת עבודתם של רבותינו נשיאינו בתפלת ערבית דליל א' דר"ה (כפי שראינו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ממלא מקום אביו כ"ק אדנ"ע, וכל רבותינו נשיאינו שלפנ"ז), ומזה מובן שמעין זה ושמץ מנהו צ"ל גם אצל כאו"א מהחסידים.

20) לקו"ת נצבים מז, ג. וראה סה"מ מלוקט ח"ג בתחלתו. וש"נ.

21) ויק"ר רפכ"ט. ועוד.

22) זהר ח"א רכא, ב. ח"ג קו, ב. וראה פרדר"א פי"א.

לעילוי נשמת
מרת **ליבא נסא (לידי'ה) ב"ר אברהם נחמי'** ע"ה
פישביין
נפטרה ביום י"ז מנחם-אב ה'תשפ"ד
ת. נ. צ. ב. ה.
*
נדפס ע"י משפחתה שיחיו

עושנו"[23], והמליך את הקב"ה למלך על כל הארץ, ע"י ההכרזה „ה'[24] מלך גאות לבש"[25], ודוגמתו בכל ר"ה, כמארז"ל[4] „אמר הקב"ה . . אמרו לפני בר"ה מלכיות . . כדי שתמליכוני עליכם", וע"י בנ"י נעשה גם „מלך על כל הארץ".

ועפ"ז י"ל, שבקביעות דר"ה בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון מודגשת שלימות הבריאה כולה (כל ששת ימי בראשית) כמו שהיא במעמד ומצב דיום ראשון שנקרא „יום אחד"[26], „שהי' הקב"ה יחיד בעולמו"[27], היינו, שגם לאחרי שנבראו כל הנבראים שבעולם מאיר ומתגלה בעולם ש„הקב"ה יחיד בעולמו".

ועוד ועיקר, שבקביעות דר"ה לאחרי יום ראשון (ביום שני הסמוך אליו, אבל לא ביום ראשון עצמו), מודגש שבר"ה ישנו ענין נעלה יותר שבא לאחרי יום ראשון („יום אחד", ש„הקב"ה יחיד בעולמו") – החידוש שע"י עבודת האדם[28] בהוספה על שלימות הבריאה (כולל גם בריאת האדם) ע"י הקב"ה, כדלקמן.

ג. ובהקדים – שיום ברוא אדה"ר הוא ראש השנה („תחלת מעשיך . . יום ראשון") לא רק בגלל השלימות שבבריאת האדם (בחיר הנבראים, יציר כפיו של הקב"ה[29]) כשלעצמה, אלא גם (ובעיקר?) בגלל השלימות שנעשית בהבריאה כולה ע"י עבודת האדם, באמרו „בואו נשתחוה גו'", „ה' מלך גו'", שזוהי שלימות נעלית יותר משלימות הבריאה ע"י הקב"ה.

והענין בזה:

לאחרי גמר וסיום הבריאה כולה בבריאת האדם ביום הששי נאמר[30] „אשר ברא אלקים לעשות", שפירושו „לתקן"[31], היינו, שלאחרי שלימות בריאתו של הקב"ה, „אשר ברא אלקים", צ"ל „לעשות" תיקון והוספה ע"י עבודת האדם („אתם קרוין אדם"[32], ע"ש אדמה לעליון[33]) בקיום התומ"צ, כמודגש גם במתן־תורה בששי בסיון שנרמז ב„יום הששי" דמעשה בראשית, „הששי" בה"א יתירה, „הששי המיוחד"[34], „הוא ששי בסיון המוכן למתן תורה"[35] ש„יום ששי בסיון שקבלו ישראל התורה . . נחשב כאילו נברא העולם עתה"[36], ומדגישים בפסוקי שופרות דר"ה הענין דמתן תורה, כיון שבריאת העולם בר"ה היא בשביל עבודתם של ישראל בקיום התורה.

וביאור תוכן התיקון וההוספה שע"י עבודת האדם („לעשות") לגבי שלימות העולם (כולל גם לאחרי שנברא בו האדם) מצד „אשר ברא אלקים" – שהשלימות שמצד הבריאה אינה אלא דרגת האלקות שבערך להעולם, וע"י עבודת האדם בקיום התומ"צ נמשכת ומתגלה בעולם

23) תהלים צה, ו.
24) שם צג, א.
25) ולהעיר מר"ה לא, א: „בששי היו אומרים ה' מלך גאות לבש, על שם שגמר מלאכתו ומלך עליהן".
26) בראשית א, ה.
27) פרש"י עה"פ (מב"ר פ"ג, ח).
28) כידוע שבריאת אדה"ר (ר"ה הראשון) היתה מצד בחי' כי חפץ חסד הוא, ועכשיו (בר"ה דכל שנה) באתערותא דלתתא (עבודת האדם) תליא מילתא (לקו"ת נצבים מז, ב. וראה סה"מ מלוקט שם. וש"נ).
29) ראה ב"ר פכ"ד, ה. קה"ר פ"ג, יא (ב).
30) בראשית ב, ג.
31) ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י.
32) יבמות סא, רע"א.
33) ראה עש"מ (להרמ"ע מפאנו) מאמר אכ"ח פל"ג. של"ה ג, א. כ, ב. רסח, ב. שח, ב. ועוד.
34) פרש"י שבת פח, א.
35) פרש"י בראשית א, לא.
36) פרש"י שם (בחצע"ג – בשם ס"א).

לעילוי נשמת
ותיק וחסיד אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' **שניאור זלמן** ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' **יצחק אלחנן** הלוי הי"ד
שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיא לאביהם שבשמים
ולהכניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיזוק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ו
ת' נ' צ' ב' ה'

גם דרגת האלקות שלמעלה מהעולם, ועד להמשכת וגילוי מהותו ועצמותו ית' בעולם[37], שזהו"ע דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים[38], שמציאות העולם (תחתונים) נעשית דירה שבה מתגלה מהותו ועצמותו ית'.

ויש לומר, שענין זה מרומז בבריאת האדם באופן ד"וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים"[39] – שע"י ה"נשמת חיים" שנפח[40] הקב"ה בגוף האדם שנעשה מ"עפר מן האדמה" שהוא היסוד דכל הבריאה כולה ש"הכל הי' מן העפר"[41], ניתן כח להמשכת וגילוי ה"נשמת חיים" בכל הבריאה כולה: לכל לראש – גילוי ה"נשמת חיים" דהבריאה עצמה, שיהי' ניכר בעולם הכח האלקי שמהוה ומחי' את העולם (דרגת האלקות שבערך להעולם), ועוד ועיקר – המשכת וגילוי "נשמת חיים" דהאדם, "חלק אלקה ממעל ממש"[42], חלק מן העצם ד"אלקה", שתתגלה בעולם גם דרגת האלקות שלמעלה מהעולם, ועד לגילוי מהותו ועצמותו ית'.

וענין זה נעשה ע"י עבודתו של אדה"ר שהכריז בכל הבריאה "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושנו", "ה' מלך גאות לבש" – שנוסף על ההכרזה ד"ה' עושנו" (דרגת האלקות שבערך להעולם שעל ידה נעשית ההתהוות והקיום והחיות דהעולם), פעל אדה"ר בכל הבריאה ההשתחוואה הקשורה עם (ופועלת את) הכתרת המלך, "ה' מלך גאות לבש"[43], שמתגלה בעולם מלכותו של הקב"ה, דרגת האלקות שבאין ערוך (כלל) להעולם[44], ובפרט ע"פ הידוע[45] ששרש המלכות הוא למעלה מכל הספירות, בבחי' הכתר, ועד לפנימיות הכתר, ועד למהותו ועצמותו ית'.

ד. ויש להוסיף, ששני ענינים אלו (שלימות העולם מצד הבריאה, והשלימות היתירה שנעשית ע"י עבודת האדם) מרומזים גם בפרקי אבות שלומדים בשבת שלפני (וממנו מתברך[46]) ר"ה – פרק

37) נוסף לכך שהתהוות העולם מאין ואפס המוחלט היא בכח העצמות (תניא אגה"ק ס"כ) – כי, כח העצמות שבהתהוות הוא באופן של הבדלה (ראה בארוכה ד"ה פתח אליהו תשט"ו פ"ו (סה"מ מלוקט ח"ה ע' קה ואילך). וש"נ.

38) ראה תנחומא נשא טז. ועוד. תניא רפל"ו. ובכ"מ.

39) בראשית ב, ז.

40) "נפח" דייקא – "מאן דנפח מתוכי' נפח, פי' מתוכיותו ומפנימיותו" (תניא רפ"ב).

41) קהלת ג, כ.

42) תניא שם.

43) ובלשון חז"ל (פרדר"א שבהערה 22): "אמר להם באתם להשתחוות לי, בואו אני ואתם נלך ונלביש גאות ועוז ונמליך עלינו מי שבראנו, הלך אדם לעצמו והמליך אותו ראשון וכל הבריות אחריו ואמר ה' מלך גאות לבש וגו'".

44) וגם התגלות המלכות בעולם היא (לא מצד התפיסת מקום דהעולם, כמו הגילוי ד"כי חפץ חסד הוא" שבהתחלת הבריאה, שרצונו ית' להשפיע חסד בעולם) באופן שהעולם אינו תופס מקום, כיון שמלוכה ענינה רוממות והתנשאות, ומציאות העולם אינה אלא מפני ש"אין מלך בלא עם". ועצ"ע. ואכ"מ.

45) ראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' קז. וש"נ.

46) כי, נוסף לכך שמיום השבת מתברכים כל ימי השבוע (ראה זח"ב סג, ב. פח, א), יש ברכה מיוחדת בשבת שלפני ר"ה – להיותו גם שבת מברכים דכל חודש תשרי, וע"י ברכתו של הקב"ה, שבכח זה מברכים בנ"י את החדשים י"א* פעמים בשנה ("היום יום" כ"ה אלול. ובכ"מ).

*) וע"פ המבואר לקמן בפנים שעבודת האדם קשורה עם בחי' "אחד עשר" (י"א), יומתק דיוק הלשון ש"ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה" (אף שבשנת העיבור מברכים ישראל י"ב חדשים).

דביאת המשיח בעיתונים[161], כפי שנתקיים בפועל ממש בתקופה האחרונה שנתפרסם בכו"כ עיתונים בעולם כולו (ויש להוסיף ולפרסם עוד יותר) ש"הנה זה (המלך המשיח) בא"[162], ותיכף – כבר בא – בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים, ובגלוי לעיני כל באי עולם, ועאכו"כ "לעיני כל ישראל"[163], ותיכף ומיד ממש.

161) ראה סה"ש תורת שלום ע' 12: "דער רבי (אדמו"ר הזקן) האָט געזאָגט אַז משיח וועט שטיין אין גאַזעטען . . אַלע אידען וועלען זיין פאַרטיג צו ביאת המשיח גלייך ווי עס שטייט אין גאַזעטען אַז ער גייט".

162) שה"ש ב, ח. ובשהש"ר עה"פ.

163) סיום וחותם פ' ברכה.

חמישי ופרק ששי[47]:

התחלת פרק חמישי, „בעשרה מאמרות נברא העולם" – השלימות שמצד הבריאה, דרגת האלקות שבערך להעולם; ופרק ששי[48], שהתחלתו „שנו חכמים בלשון המשנה", שע"י עבודתם של „חכמים" („כל בניך לימודי ה'"[49]) בלימוד ה„משנה"[50] הקשורה עם ענין הגאולה[51], נעשית גאולה מהמדידה וההגבלה דבריאת העולם[52] „בעשרה מאמרות", ע"י גילוי כבודו ומלכותו של הקב"ה, כהסיום והחותם דפרק ששי „כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו, שנאמר[53] כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, ואומר[54] ה' ימלוך לעולם ועד" – כוונת הבריאה בשביל ההוספה שנעשית ע"י עבודת האדם לגלות בעולם כבודו ומלכותו של הקב"ה שבאין־ערוך להעולם.

ואולי יש להעיר מהרמז בצירוף הפרקים חמישי וששי ביחד – שצירוף מספריהם עולה אחד עשר, כידוע[55] שמורה על בחי' „אנת הוא חד ולא בחושבן"[56], למעלה מעשר ספירות, ולמעלה מ„עשרה מאמרות" שכנגד העשר ספירות[57], ולמעלה גם מעשרת הדברות שבתורה הקשורים עם עשרה מאמרות[58], שבחי' זו נמשכת ומתגלה ע"י עבודתם של ישראל ב(לימוד וקיום ה)תורה, כמרומז בפסוק[59] „אחד עשר יום מחורב", שבמתן־תורה ב„חורב" ניתנו עשרת הדברות (דרגת התורה השייכת לעולם שנברא בעשרה מאמרות), ו„מחורב" (כשהולכים מחורב[60]) מתחילה עבודתם של ישראל בתורה, להמשיך ולגלות (בתורה שירדה לעולם, ועל ידי זה גם בעולם) בחי' „אחד עשר", דרגת התורה כמו שהיא למעלה מהעולם, ועד כמו שהיא בעצמותו ית' („אנת הוא חד ולא בחושבן")[61].

47) כדי לסיים הלימוד דפרקי אבות (גם) בכל שבתות הקיץ.

48) כנגד יום ששי דמעשה בראשית וששי בסיון הקשורים עם ר"ה (כנ"ל ס"ג).

49) ישעי' נד, יג.

50) כולל גם בריתות, שאף שמצד עצמם אינם משנה, מצטרפים גם הם למשנה ע"ז ש„שנו חכמים (בכח עצמם) בלשון המשנה".

51) כמארז"ל „אין כל הגליות הללו מתכנסות אלא בזכות המשניות, מ"ט גם כי יתנו (מלשון משנה) בגוים עתה אקבצם" (ויק"ר פ"ז, ג).

52) ומרומז גם בענין ה„הלכות" (תוכנם וענינם של המשניות) – כדרשת חז"ל על הפסוק „הליכות עולם לו", „א"ת הליכות אלא הלכות" (מגילה כח, סע"ב. וש"נ), שע"י „הלכות" נעשה „הליכות" בעולם, שהעולם מתעלה ועד באופן שבאין־ערוך לגמרי (הליכה) להמדידה והגבלה שמצד עצמו.

53) ישעי' מג, ז.

54) בשלח טו, יח.

55) ראה רשימות הצ"צ לתהלים (יהל אור) ע' מח. אוה"ת דברים ע' יט. סה"מ עטר"ת ע' תקפז. ועוד.

56) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

57) ראה מדרש שמואל כאן (ד"ה והחסיד ז"ל – בסופו).

58) כדרשת חז"ל על הפסוק „עשרה עשרה הכף בשקל הקודש" (זח"ג יא, סע"ב).

59) דברים א, ב.

60) והתחלה בזה בחורב עצמו – כמארז"ל (שבת פח, ב) „על כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה פרחה נשמתן", היינו, שלאחרי התגלות עשרת הדברות (הקשורים עם עשרה מאמרות שבהם נברא העולם) ע"י הקב"ה, התחילה עבודתם של ישראל באופן שלמעלה מ(המדידה והגבלה ד)עשר – „פרחה נשמתן" (אלא שהחזירה להם הקב"ה בטל שעתיד להחיות בו את המתים (שבת שם), כיון ששלימות העבודה היא באופן דנשמות בגופים דוקא, כמודגש בהציווי ד„אחרי מות שני בני אהרן" (שקורין ביוהכ"פ) שהכניסה אל הקודש צ"ל באופן ד„נכנס בשלום ויצא בשלום" דוקא).

61) ועפ"ז יש לבאר מ"ש בפ' נצבים (ל, יא־יד) „לא נפלאת היא ממך ולא רחוקה היא לא

לעולם בשבת שלפני ר"ה: „ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו'"[150], וכמודגש במיוחד בהר"ת ד„נפלאות בכל", „בכל מכל כל", ש„בכל מכל כל" בגימטריא „קבץ"[151] – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר בתפלת חנה[152] (שמפטירין ביום א' דר"ה) „ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו"[153].

ובלשון התפלה בסיום ברכת שופרות (שבה מסיימים וחותמים ג' הברכות דמלכיות זכרונות ושופרות[154]): „תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גלויותינו", אשר, לאחרי עבודתם של ישראל בתקיעת שופר[155] (ובפרט בב' הימים דר"ה) מקיים הקב"ה הבטחתו „והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול"[156], ולא רק בלשון עתיד, אלא בלשון הוה, ועד בלשון עבר, שכבר היתה התקיעה בשופר גדול, ותיכף ומיד „נפטרין לבתיהם לשלום"[157], לבית האמיתי דכאו"א מישראל – בית המקדש השלישי בגאולה השלישית („יחיינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו"[158]), ובביהמ"ק עצמו – בכל שלש הקדושות שבו[159], ובפרט בקדש הקדשים[160].

ועוד והוא העיקר – שכן תהי' לנו בפו"מ, ויתירה מזה, שכבר היתה לנו, בלשון עבר, ובפרט ע"פ הפתגם הידוע של רבותינו נשיאינו ע"ד הפירסום

150) ל, ג.

151) ראה חידושי חת"ס לב"ב שם.

152) להעיר מהשייכות לבעלת היאָרצייט דו' בתשרי (שחל בשבת שובה*), ששמה חנה, ר"ת חלה נדה הדלקת הנר** (מגלה עמוקות עה"ת פ' שלח (יז, ד) – בשם הגהות מיימוניות), ג' המצוות (שעליהם עומד כל בית ישראל) שניתנו לנשי ישראל, שבזכותן נגאלו ישראל ממצרים ובזכותן עתידין להגאל (סוטה יא, ב. יל"ש רות רמז תרו (בסופו)).

153) שמואל־א ב, יו"ד.

154) כמודגש גם בלשון חז"ל „אמרו לפני בר"ה מלכיות זכרונות ושופרות, מלכיות כו' זכרונות כו' ובמה בשופר", וא' הפירושים בזה, ש„במה בשופר" קאי (לא רק על תק"ש, אלא) גם על פסוקי שופרות, היינו, שהענין דמלכיות וזכרונות נעשה (גם) ע"י פסוקי שופרות (ראה בארוכה לקו"ש חלק לה ו' תשרי (תש"נ). וש"נ).

*) כהקביעות בשנת ההסתלקות (תשכ"ה) שו' תשרי חל בשבת שובה פרשת וילך. – ולהעיר מהשייכות (א) לשבת שובה – „והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", (ב) ולפרשת וילך – „בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", „היום מלאו ימי ושנותי".

**) להעיר מהשייכות לר"ה, יום ברוא אדה"ר – שהוא חלתו דמו ונרו של עולם, אשר, התיקון והשלימות בג' ענינים אלו (לאחרי החסרון שנעשה ע"י חטא עה"ד) נעשה ע"י עבודתן של נשי ישראל בקיום ג' מצוות אלו (ירושלמי שבת פ"ב ה"ו. ועוד).

155) להעיר ולהדגיש מהסיום בדא"ח (דלכאורה צ"ע השייכות ובפרט בתור חותם) בסידור (עם דא"ח) שער התקיעות בסופו: „ולא יתארך זמן בירורים כ"כ ויבוא משיח ב"ב אמן וד"ל".

156) ישעי' כז, יג.

157) סידור אדה"ז במקומו.

158) הושע ו, ב. – וקאי על ביהמ"ק השלישי (בגאולה השלישית) שלאחרי (וכולל) שתי בתי מקדשות שלפניו (פרש"י שם). ולהעיר, ש„יחיינו מיומיים" רומז גם על ב' ימים דר"ה, ו„ביום השלישי" רומז על צום גדלי"* (חדא"ג מהרש"א לר"ה יח, ב), וע"פ הידוע שב' פירושים בפסוק א' שייכים זל"ז, מודגשת יותר השייכות דר"ה לביהמ"ק השלישי וגאולה השלישית.

159) רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ה.

160) שכולל ג' קדושות: קדשים (לשון רבים) – ב' דרגות, וקדש (הקדשים) – דרגא שלישית (ראה לקו"ת פקודי ה, א. ובכ"מ).

*) וגם על יוה"כ (לקו"ת דרושי ר"ה סג, סע"ב. וראה בארוכה שיחת צום גדלי' תנש"א (סה"ש תנש"א ח"א ע' 20).

ה. ויש לומר, שענין זה (ההוספה שנעשית ע"י עבודת האדם) הוא בהדגשה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' ו(המשכו ב)יום ג' – „ב"ג המלך":

בהקביעות דר"ה בסמיכות הכי גדולה ליום ראשון, שבו מודגשת שלימות הבריאה כולה (בכל ששת ימי בראשית)

בשמים היא גו' ולא מעבר לים היא גו' כי קרוב אליך הדבר וגו'" – דלכאורה אינו מובן: מאי קמ"ל – לאחרי מתן־תורה, ולימודה לבנ"י במשך ארבעים שנה – ש„לא בשמים היא"?! ויש לומר, שהחידוש הוא (לא בנוגע לדרגת התורה ששייכת לעולם, אלא) בנוגע לדרגת התורה שלמעלה לגמרי מהעולם*, שאף שמצד עצמה „נפלאת היא" ו„רחוקה היא", „בשמים היא" ו„מעבר לים"**, מ"מ, „לא נפלאת היא ממך גו' כי קרוב אליך גו'", מצד גודל מעלתם של ישראל ש„נצבים גו' לפני ה' אלקיכם גו'"***.

*) ויתירה מזה – שקאי על מצות התשובה שהיא למעלה מהתורה (שלכן בכחה לתקן ולהשלים החסרון בתומ"צ), מצד מעלתם העצמית של ישראל שהם למעלה מהתורה.

**) פרטי הדרגות ד„נפלאת" ו„רחוקה", „בשמים" ו„מעבר לים" – ראה לקו"ת נצבים מה, סע"ד ואילך. סד"ה כי המצוה הזאת תרד"ע (סה"מ תער"ב־תרע"ו) ע' רחצ ואילך). ועוד.

ולהעיר, שבלקו"ת שם מבאר שקאי על פנימיות וסתים שבתורה, שע"י נעשה ההתקשרות דפנימיות וסתים שבישראל עם הפנימיות וסתים דקוב"ה (נוסף על ההתקשרות דגליא שבישראל עם גליא דקוב"ה ע"י גליא שבתורה). ועפ"ז יומתק שספר התניא, תושב"כ דתורת החסידות, „מיוסד על פסוק כי קרוב אליך הדבר מאד גו'" (כמ"ש רבינו הזקן בדף־השער), שבא בהמשך למ"ש לפנ"ז „לא נפלאת היא ולא רחוקה היא", שעיקר החידוש בזה הוא בנוגע לפנימיות וסתים שבתורה, שנעשה (בפרט ע"י תורת החסידות) באופן ד„קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו".

***) „דבהשתל' ה"ז בבחי' פלא ורחוק, אבל בנש"י אין זה בבחי' פלא ורחוק", כיון ש„הם מושרשים בעצמות אוא"ס כו'" (סה"מ תער"ב־תרע"ו שם).

כמו שהיא ב„יום אחד", „הקב"ה יחיד בעולמו" (כנ"ל ס"ב) – מודגשת השלימות שמצד בריאת העולם ע"י הקב"ה (לפני עבודת האדם); והעילוי שניתוסף ע"י עבודת האדם – מרומז בשלילת אפשרות הקביעות דר"ה ביום ראשון עצמו („לא אד"ו ראש")[62], כי אם בימים שלאחריו, ובמיוחד ביום שני וביום שלישי, „ב"ג המלך".

והביאור בזה:

מבואר במדרשי חז"ל[63] שביום שני נבראת מחלוקת, וביום שלישי בטלה המחלוקת ונעשה שלום.

וענינו בעבודת האדם:

ה„מחלוקת" דיום שני היא מפני ההעלם וההסתר דמציאות העולם (עולם מלשון העלם[64]) על אלקות, כי, המעמד ומצב ד„יום אחד", ש„הי' הקב"ה יחיד בעולמו", הוא מצד בורא העולם („הקב"ה יחיד בעולמו", עולם שלו), אבל העולם (הנברא) מצד עצמו הוא במעמד ומצב של „מחלוקת" (שני); והחידוש דיום השלישי – שבטלה המחלוקת ונעשה שלום בין העולם לאלקות באופן שהעולם גם מצד עצמו „מסכים" (כביכול) עם אלקות.

וענין זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל בקיום התורה – ששניהם (ישראל ותורה) נקראים „שלישי", „אוריאן תליתאי . . לעם תליתאי"[65], שלישי המכריע בין החולקים, עי"ז ש„כולל ב'

62) ויומתק יותר – שהדחי' דר"ה מיום ראשון (לא אד"ו ראש) היא בזמן שאין מקדשים ע"פ הרא' אלא ע"פ החשבון, שהחשבון נעשה ע"י עבודת האדם, משא"כ (בהקידוש ע"פ) הרא', שרואה מולד הלבנה ע"י הקב"ה.

63) ב"ר פ"ד, ו. זח"א יז, א. יח, א. ועוד.

64) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

65) שבת פח, א.

ושלימות כל העבודה כולה, שכל בנ"י באים ושבים לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש, כמ"ש[137] „ילכו מחיל[138] אל חיל יראה אל אלקים בציון", ובלשון הכתוב בפרשת וילך „בבוא[139] כל ישראל („הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו'"[140]) לראות את פני ה' אלקיך גו'"[141], ועד לסיום וחותם הפרשה ב„דברי השירה הזאת עד תומם", שרומז גם לשלימות השירה (מלשון תמים) דלעתיד לבוא (שירה עשירית[142]), „שירו לה' שיר חדש"[143], לשון זכר,

137) תהלים פד, ח.

138) להעיר, ש„חיל" בגימטריא מ"ח, די"ל שרומז למספר השעות דב' ימי ר"ה („יומא אריכתא"), בגימט' כדכד – ראה לקו"ת ד"ה ושמתי כדכד (פ' ראה כד, ד ואילך). ועוד.

139) לא, יא.

140) שם, יב.

141) ומודגש גם בהפטרה דשבת שובה – „שובה ישראל עד הוי' אלקיך", וידוע הפירוש בזה, שהתשובה היא עד שהוי' נעשה אלקיך (ראה לקו"ת דרושים לשבת שובה סה, א. ובכ"מ), וענין זה הוא בשלימות בביהמ"ק, „בבוא כל ישראל לראות את פני הוי' אלקיך", וכשם שבא לירושלים כך בא לראות, שרואה בגלוי „פני הוי' אלקיך", שהוי' נעשה אלקיך; והמשך ההפטרה „ונשלמה פרים שפתינו", אשר, השלימות האמיתית בזה היא ע"י הקרבת הפרים (מובחר שבקרבנות) ע"ג המזבח שבביהמ"ק.

142) להעיר מהמנהג בר"ה לנגן ניגוני רבותינו נשיאינו בהזכרת שמותיהם [ומתחיל מהקרוב אלינו – נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, אדמו"ר מהורש"ב, אדמו"ר מהר"ש, אדמו"ר הצמח צדק*, אדמו"ר האמצעי, אדמו"ר הזקן, המגיד והבעש"ט], דיש לומר, שניגונים אלו הם הכנה לניגון דשירה העשירית.

143) ישעי' מב, יו"ד. ועוד.

*) להעיר, שערב ר"ה הוא יום הולדתו, ומזלו גובר, כולל ובמיוחד בנוגע לענין הגאולה המודגש בב' שמותיו, „צמח" ו„צדק", שמותיו של משיח.

בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות[144].

הקביעות דחשון וכסלו ששניהם מלאים, „חדשי' שלמים" (ש') – ששלימות החדשים מורה על השלימות דישראל[145] ש„דומין ללבנה" ו„מונין ללבנה"[146], ו„עתידים להתחדש כמותה"[147], בגאולה האמיתית והשלימה ע"י „דוד מלך ישראל חי וקיים"[148], דוד מלכא משיחא.

[ויש להוסיף, שגם השלימות דשנת העיבור קשורה עם הגאולה – השוואת שנת הלבנה לשנת החמה, שרומז על המעמד ומצב דלעתיד לבוא ש„יהי' אור הלבנה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית"[149]].

והקביעות דחג הפסח ביום השבת (ז'), שהשבתות (דספה"ע) הן תמימות כימי בראשית – שתכלית השלימות ד„שבע שבתות תמימות תהיינה" היא ע"י הקרבת העומר ושתי הלחם בביהמ"ק השלישי.

יב. ויה"ר שבבואנו מסיומה של שנת אראנו נפלאות, ובהכנסנו לשנת נפלאות בה, נפלאות בכל, נפלאות בינה, תבוא בפועל ממש ותיכף ומיד ממש הגאולה האמיתית והשלימה, „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ובלשון הכתוב בפרשת נצבים שקורין

144) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

145) ולהעיר, שכשחשון וכסלו מלאים ישנם שלשה חדשים מלאים זה לאחר זה (תשרי (שלעולם מלא) חשון וכסלו) – „חזקה" בהשלימות דישראל שדומין ללבנה.

146) ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, סע"ב ואילך. ועוד.

147) ברכת קידוש לבנה (מסנהדרין מב, א).

148) שם (מר"ה כה, א).

149) שם (ע"פ ישעי' ל, כו).

הדעות ושניהם מסכימים לדעת המכריע"[66] – כמארז"ל שישראל נקראים „שולמית, אומה שעשתה שלום ביני ובין עולמי"[67], ע"י עבודתם בקיום התורה ש„ניתנה לעשות שלום בעולם"[68].

ובעומק יותר:

הכוונה ב„מחלוקת" (דיום שני) היא גם (ובעיקר) ל„מחלוקת" דקדושה, ובלשון המשנה (בפרק חמישי דאבות[69] שלומדים בשבת שלפני ר"ה) „מחלוקת שהיא לשם שמים (ש)סופה להתקיים . . זו מחלוקת הלל ושמאי" – מחלוקת בתורה, מצד ההתחלקות (מחלוקת מלשון התחלקות) דב' קוין ימין ושמאל, חסד וגבורה, להקל או להחמיר[70];

והשלום (דיום שלישי) – נעשה ע"י המשכת והתגלות דרגא נעלית יותר בתורה שלמעלה מהתחלקות דב' קוין, ולכן כוללת שניהם ביחד, היינו, שע"י עבודתם של ישראל בלימוד וקיום התורה נמשכת ומתגלה (בתורה שירדה בעולם, ועל ידה גם בעולם) לא רק דרגת התורה השייכת לעולם (שלכן יש בה התחלקות דב' קוין), אלא גם דרגת התורה שלמעלה מהעולם, ועד לדרגת התורה כפי שהיא במהותו ועצמותו ית', אחדות הפשוטה שלמעלה מגדר התחלקות[71].

ועפ"ז מובן שבהקביעות דר"ה (בסמיכות ליום ראשון, „תחלת מעשיך . . יום ראשון", אבל לא ביום ראשון עצמו, אלא) ביום שני וביום שלישי (ב"ג), מודגש ענינו העיקרי של ר"ה (המלך) – החידוש שנעשה ע"י עבודת האדם בהוספה על שלימות הבריאה ע"י הקב"ה – שגם העולם מצ"ע (לא רק מצד הקב"ה כמו שהוא „יחיד בעולמו") שהוא באופן של מחלוקת „מסכים" עם אלקות, ולא רק עם דרגת האלקות שבערך העולם („יחיד בעולמו", ע"ד „יחידו של עולם"), אלא גם דרגת האלקות שבאין־ערוך לגמרי להעולם, ועד למעלה מגדר התחלקות (בחי' „אנת הוא חד ולא בחושבן").

ו. וענין זה מורמז גם בהסימן „פתבג המלך" בנוגע לקריאת התורה – „ב"ג המלך פת וילך", „שמחלקים נצבים וילך לשתים", פרשת נצבים בשבת שלפני ר"ה, ופרשת וילך בשבת שובה:

בפרשת נצבים, „אתם נצבים גו' לפני ה' אלקיכם גו' לעברך בברית[72] ה' אלקיך וגו'" – מדובר אודות מעמדם ומצבם של ישראל מצד מציאותם העצמית (להיותם בני אברהם יצחק ויעקב[73]) כפי שנבראו

66) המשך תרס"ו ע' תלה. וראה לקו"ש חכ"א ע' 111 ואילך. וש"נ.

67) שהש"ר רפ"ז.

68) רמב"ם הל' חנוכה בסופן (וראה לקו"ש ח"ח ע' 349 ואילך. וש"נ).

69) משנה יז.

70) ראה תניא בהקדמה. שם אגה"ק סי"ג. ובכ"מ.

71) ויש לומר, שענין זה יתגלה ב„תורה חדשה מאתי" (דייקא) תצא" (ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג) לעתיד לבוא, ואז תתקיים מחלוקת הלל ושמאי באופן שהלכה כשניהם (לאחרי התקופה הראשונה דימות המשיח שתהי' הלכה כב"ש), מצד דרגת התורה כפי שהיא בעצמותו ית', נמנע הנמנעות (נתבאר באריכות בהתוועדות).

72) „ברית והתקשרות כאילו נעשו לבשר אחד . . ולכן נק' בלשון כריתת ברית, כמ"ש אשר כרתו את העגל ויעברו בין בתריו, כלומר, להיות שניהם עוברים בתוך גוף אחד להיות לאחדים" (לקו"ת ר"פ נצבים).

73) כהמשך הפרשה „למען הקים אותך היום לו לעם גו' וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב", ועד לסיום וחותם הפרשה, „לשבת על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב לתת להם".

„אלה תולדות (מלא) השמים והארץ בהבראם"[119], תהי' השלימות ד„אלה תולדות (מלא) פרץ"[120], באופן של פריצת גדר, „פרצת עליך פרץ"[121], „זה משיח, שנאמר[122] עלה הפורץ לפניהם"[123].

„בכל"[124] (ובפרט „בכל מכל כל") – כולל כל ענייני טובה ושלימות האפשריים, כמובן ממארז"ל[125] „שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן, אברהם יצחק ויעקב, אברהם דכתיב בי' בכל („וה' ברך את אברהם בכל"[126]), יצחק דכתיב בי' מכל („ואוכל מכל"[127]), יעקב דכתיב בי' כל" („וכי יש לי כל"[128]), היינו, ש„כל" מורה ש„לא חסרו שום טובה"[129], הן השלימות שמצד הבריאה, והן ובעיקר השלימות היתירה שע"י עבודת האדם, ועד להשלימות דסיום וגמר כל העבודה („מעין העולם הבא") בעוה"ז[130], וענין זה נמשך מאברהם יצחק ויעקב לכאו"א מישראל.

„בינה", ובפרט בשייכות ל„נפלאות" („נפלאות בינה"), נו"ן פלאות[131] – מורה על הגילוי דשער הנו"ן דבינה בסיום וגמר העבודה בתכלית השלימות, כפי שמצינו במשה רבינו שבגמר וסיום עבודתו (כש„וילך משה גו' בן מאה ועשרים שנה אנכי היום"[132]) נתעלה ל„הר נבו", „נו"ן[133] בו"[134], באין־ערוך לשלימות הבריאה באופן ד„חמישים . . חסר אחת"[135].

יא. ויש להוסיף, שהשלימות דהגאולה מודגשת גם בקביעות השנה:

הקביעות דר"ה ביום ב' (וג'), „ב"ג המלך פת וילך" – שגמר ושלימות העבודה דשבת שובה[136] הוא בפרשת וילך, שכולל גם ובעיקר ההליכה שבגמר

119) בראשית ב, ד.

120) רות ד, יח.

121) וישב לח, כט.

122) מיכה ב, יג.

123) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

124) להעיר לחידודי ש„בכל" בגימטריא נ"ב, שכולל כל הר"ת האמורים: נפלאות בה, נפלאות בכל, נפלאות בינה.

125) ב"ב טז, סע"ב ואילך.

126) חיי שרה כד, א.

127) תולדות כז, לג.

128) וישלח לג, יא.

129) פרש"י ב"ב שם.

130) ע"ד המבואר לעיל (ס"ז) בנוגע לשבת פרשת וילך, שבת שובה.

131) זח"א רס"א, ב.

132) ר"פ וילך.

133) ס' הליקוטים להאריז"ל ואתחנן (ג, כו) – הובא בשל"ה חלק תושב"כ פ' ואתחנן (שסט, א) בשם הרח"ו. ש"ך עה"ת עה"פ (בשם מצאתי כתוב). וראה בארוכה לקו"ת במדבר יב, א ואילך (בשם המגיד). ועוד.

134) ויש לומר, שזהו גם פירוש הר"ת דשנת ה'תשנ"ב – נו"ן בו.

135) ועד"ז בסיום העבודה ד„שבע שבתות תמימות תהיינה", מ"ט ימים דספה"ע – שביום החמישים באים להעילוי דשער הנו"ן (ראה לקו"ת שם. ובכ"מ).

136) להעיר, שבקביעות זו (ב"ג המלך) בא שבת שובה לאחרי שתי שבתות דסליחות, שבזה מודגש ביותר ענין הגאולה – הן מצד כללות ענין השבת, שהוא מעין ודוגמת „יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (תמיד בסופה), הן מצד שתי שבתות*, ש„אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד הן נגאלים" (שבת קיח, ב), והן מצד שתי שבתות דסליחות, ענין התשובה (ובפרט תשובה עילאה), ש„הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" (רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה).

*) נוסף על השייכות דכפל (שתי שבתות) להגאולה (ראה יל"ש ר"פ לך לך), ונאכו"כ כפל דשבת (שכל עיסקא דשבתא כפול), שמצ"ע שייך לגאולה.

ע"י הקב"ה (לפני העבודה[74]), כמודגש גם בהתחלת וראש הפרשה בתיבת „אתם", שמדגישים לכל לראש עצם מציאותם של ישראל, ולאח"ז באים פרטי הענינים ד„נצבים היום כולכם וגו'".

ובפרשת וילך, „וילך משה גו' בן מאה ועשרים שנה אנכי היום" – מדובר אודות מעמדו ומצבו של משה רבינו בגמר ושלימות עבודתו, ודוגמתו גם בנוגע לשלימות עבודתו של כאו"א מישראל מצד ניצוץ משה שבו[75].

והעילוי שניתוסף ע"י העבודה לגבי המעמד ומצב שלפני העבודה מודגש בשם הפרשה (שמורה על תוכנה[76]) – „וילך" – שעי"ז נעשית הליכה אמיתית שהיא באין־ערוך[77] לגבי המעמד ומצב ד„נצבים"[78].

74) ולכן עושים כריתת ברית על העבודה דקיום התומ"צ (כמבואר בפרטיות בהמשך הפרשה), כולל גם ההודעה ש„לא נפלאת היא גו' לא בשמים היא גו' כי קרוב אליך הדבר מאד גו'" (ל, יא־יד), והדגשת ענין הבחירה, „ראה נתתי לפניך וגו' ובחרת בחיים" (שם, טו־יט).

75) ראה תניא רפמ"ב.

76) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"נ.

77) ויש לומר, שהעילוי ד„וילך" (ע"י עבודת האדם) הוא גם ביחס למעמד ומצב דבנ"י כפי שנחלקים לעשר סוגים, „אתם נצבים גו' ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימיך", כנגד עשר ספירות שמהם נשתלשלו עשרה מאמרות, דרגת האלקות שבערך לעולם – כי, ע"י העבודה נעשית ההליכה („וילך") לבחי' „אחד עשר" שלמעלה מעשר ספירות, „אנת הוא חד ולא בחושבן" (כנ"ל ס"ד), ודוגמתו בישראל שמתאחדים לאחדים כאחד באופן שלמעלה מהתחלקות לעשר סוגים, כמודגש במצות הקהל שבפרשת וילך.

78) ולהעיר, ש„נצבים" רומז גם על מעמד ומצב הנשמה קודם ירידתה למטה, כמ"ש (מ"א יז, א) „חי ה' אלקי ישראל אשר עמדתי לפניו" („נצבים גו' לפני ה' אלקיכם"), וע"י ירידתה ועבודתה למטה נעשית בבחינת „מהלך" („וילך משה"), כמ"ש (זכרי' ג, ז) „ונתתי לך מהלכים" (ראה תו"א ס"פ וישב. ובכ"מ).

וכל זה מודגש יותר כשקורין פרשת נצבים בפ"ע ופרשת וילך בפ"ע (כשר"ה חל ביום ב' וביום ג'), כי, ככל שתגדל הדגשת מעלתם של ישראל לפני העבודה (ע"י הקריאה דפרשת נצבים בפ"ע), תגדל יותר הדגשת העילוי והשלימות שבעבודה (ע"י הקריאה דפרשת וילך בפ"ע).

ויומתק יותר דיוק הלשון בהסימן „ב"ג המלך פת וילך . . שמחלקים נצבים וילך לשתים" – שהחלוקה לשתים[79] (תוכנו של יום שני (הב' ד„בג") שנבראת בו מחלוקת), היפך האחדות ד„הקב"ה יחיד בעולמו", היא, כדי להדגיש את החיבור האמיתי שביניהם (השלום דיום שלישי, ג' ד„בג") ע"י עבודת האדם, שעי"ז נעשה עילוי שבאין־ערוך לגמרי, „פת וילך", הליכה („וילך") שהיא באופן של הבדלה („פת") מהמעמד ומצב שלפני העבודה („נצבים").

ז. ויש להוסיף, שהדגשת המעלה והשלימות שע"י עבודת האדם („וילך") בהקריאה דפרשת וילך בשבת בפ"ע („פת וילך") היא גם (ובעיקר) מצד תוכנו של השבת שלאחרי ר"ה („פת וילך", שמחולק מפרשת נצבים שקורין בשבת שלפני ר"ה) – השבת שב„עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ"[80], שבת שובה:

בין ר"ה ליוה"כ (מבלי למנות ר"ה ויוה"כ עצמם) ישנם שבעה ימים רצופים, כל שבעת ימי השבוע, כנגד שבעת ימי השבוע שבכל השנה כולה[81], שבהם נעשה התיקון והשלימות דשבעת ימי השבוע

79) להעיר, שנצבים וילך היא פרשה אחת שנחלקת לשתים, דלא כשאר פרשיות מחוברות שמחברים שתי פרשיות נפרדות (ראה לקו"ש ח"ט ע' 298. וש"נ).

80) ר"ה יח, א. וש"נ.

81) ראה סידור האריז"ל במקומו.

השלימות דחשון וכסלו (כתוצאה מקיבוץ שעות וימים מפני החלקים (תשצ"ג חלקים) שיש בכל חודש וחודש יותר על חצי היום[108]) – שלימות שמצד הבריאה, והשלימות ד„שבע שבתות תמימות" (שלימות בקיום המצוה דספירת העומר) – שלימות בעבודת האדם (הקשורה ופועלת שלימות נעלית יותר לגבי שלימות הבריאה, תמימות כימי בראשית[13]).

ויש לומר, שענין זה מודגש גם בהשלימות דשנת העיבור, „שנה תמימה" – שאף שמצד הבריאה „יתרה שנת החמה על שנת הלבנה קרוב מאחד עשר יום"[109], מ"מ, „מוסיפין חודש אחד ועושין אותה השנה שלשה עשר חודש והיא הנקראת שנה מעוברת"[110], הוספה שנעשית ע"י ב"ד של מטה[111], ולצורך עבודתם של ישראל, „מפני זמן האביב כדי שיהא הפסח באותו זמן, שנאמר שמור את חודש האביב שיהי' חודש זה בזמן האביב"[112].

י. ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בשנה זו – שנת ה'תשנ"ב:

הולך ומתקבל ע"י בנ"א הראשי־תיבות שנקבע ע"י בני ישראל למנין השנה – שד' אותיות הראשונים (ה'תש"נ) הם ר"ת „הי' תהא שנת נפלאות" (בהוספה על שנת נסים), והאות החמישית[113] (ב') היא ראשי־תיבות „בה", שה„נפלאות" אינם ענין פרטי בהשנה, אלא הם ענינה של השנה, וגם ראשי־תיבות „בכל", ש„הנפלאות" הם בכל הענינים כולם[114], „בכל מכל כל"[115], וגם ר"ת בינה, ש„הנפלאות" הם באופן של „רחובות הנהר"[116].

והענין בזה:

„נפלאות" – קאי (בעיקר) על הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כלשון הכתוב[117] „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שבה יראו („אראנו") בפועל ובגילוי השלימות שנפעלה ע"י מעשינו ועבודתינו במשך שית אלפי שנין דהוי עלמא בהוספה על השלימות שבהתחלת הבריאה, שנוסף על השלימות ד„עולם על מילואו נברא"[118],

113) להעיר מהעילוי ד„חמישית לפרעה", „דאתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין", דרגא החמישית שלמעלה מסדר השתלשלות שמתחלק בכללות לד' עולמות (ראה לקו"ת ס"פ פינחס. ובכ"מ) – ע"ד ובדוגמת העילוי ד„אחד עשר" שלמעלה מסדר השתלשלות דעשר ספירות.

114) ולהעיר, שאות ב' היא אות השימוש בנוגע לכל הענינים כולם, ורומז שהשנה היא מבורכת בכל הענינים כולם שמתחילים באו"א מאותיות הא"ב: באורה, בברכה, בגדלות, בדיצה, בהוד והדר, בועד טוב, בזכיות גדולות, בחיים טובים וארוכים, בטוב הנראה והנגלה, ביעוד טוב, בכל, „בכל מכל כל", וכו' – בכל הענינים באותיות עד אות תי"ו, בתהלות ותשבחות על נפלאות הגאולה האמיתית והשלימה.

115) כהנוסח בסוף ברכת המזון* – „כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל כן יברך אותנו כולנו יחד".

116) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

117) מיכה ז, טו.

118) ראה ב"ר פי"ב, ו. פי"ג, ג. פי"ד, ז.

*) בברכה רביעית, שרומזת על הגאולה הרביעית.

דשנה שעברה, וההכנה לשלימות העבודה דשבעת ימי השבוע דשנה החדשה – יום ראשון שבעשי"ת כנגד ימי ראשון דכל השנה, יום שני כנגד ימי שני שבכל השנה, וכיו"ב בשאר ימי השבוע שבעשי"ת, כולל שבת שובה, כנגד השבתות דכל השנה[82].

וכיון ששבת שובה כולל כל השבתות דכל השנה כולה, מודגש בו ביותר תוכנו וענינו של יום השבת – גמר ושלימות העבודה – כמ"ש[83] "ויכולו השמים והארץ גו' וישבות ביום השביעי גו'", ש"עולה החיות שנמשך בששת ימי המעשה בעשרה מאמרות שנברא העולם (בחי' דיבור) לבחי' המחשבה[84] . . ולכן שבת אותיות תשב[85], שענין שבת וענין תשובה הכל אחד, דהיינו חזרת הדברים למקורן ושרשן"[86],

82) ומודגש ביותר כששבת שובה חל בפרשת וילך – דיש לומר, ש"וילך" רומז על ההליכה וההמשכה מיום השבת שמיני' מתברכין כולהו יומין על כל ימי השבוע בכל השנה כולה.

ומזה מובן שבשבת שובה (ובפרט כשחל בפ' וילך) צריכים לקבל החלטות טובות בנוגע להשבתות דכל השנה – הן בנוגע לנתינת צרכי השבת (וכל השבוע) לכל מי שזקוק לכך באופן של הרחבה ותענוג, בשר שמן ויין ישן (וכמודגש בר"ה: "אכלו משמנים ושתו ממתקים"), מעין ודוגמא והכנה להסעודה דלויתן ושור הבר ויין המשומר לעתיד לבוא.

83) בראשית ב, א־ב.

84) ויש לומר, שהעלי' היא גם מבחי' "עשרה מאמרות" לבחי' "אחד עשר" ("אנת הוא חד ולא בחושבן"), כמודגש בכך ששבת שובה הוא למעלה מכל ה"עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ" (כולל גם ר"ה ויוה"כ), כיון שבו נעשה העילוי והשלימות ("ויכולו") דר"ה, וממנו מתברך יוה"כ. ועצ"ע.

85) ובהדגשה יתירה ב"שבת שובה" (שכנגד השבתות דכל השנה) – שנקרא בשם "שבת שובה" (ובהדגשה יתירה בקביעות שנה זו – שבא לאחרי שבתות דסליחות).

86) לקו"ת דרושים לשבת סוכות, ג.

ובלשון הכתוב[87] "והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה", היינו, שנמצאים בעוה"ז, נשמות בגופים (בכל התוקף דבריאות הגוף[88]) לאורך ימים ושנים טובות ועד לחיים נצחיים, במעמד ומצב הכי נעלה, כמו לפני הירידה למטה ("תשוב אל האלקים אשר נתנה"), ובאופן נעלה יותר באין־ערוך ("וילך"), כיון שישנו העילוי דגמר ושלימות כל העבודה.

ועפ"ז יש לומר, שהשבת שלפני ר"ה (פרשת נצבים) היא ע"ד ובדוגמת השבת שלפני התחלת הבריאה[89], ושייכת להבריאה, כפי שהבריאה היא בבחינת המחשבה שלפני המעשה, "סוף מעשה במחשבה תחילה"[90], והשבת שלאחרי ר"ה, שבת שובה (פרשת וילך), היא ע"ד ובדוגמת השבת שלאחרי גמר הבריאה בששת ימי המעשה, העלי' לבחי' המחשבה לאחרי גמר ושלימות המעשה.

ח. ויש לבאר גם הרמז בסימן "פתבג המלך" (סימן לזכרון חלוקת הפרשיות בהתאם לקביעות השנה, "ב"ג המלך פת וילך") – דכיון שכל עניני התורה הם בתכלית הדיוק, מובן, שבסימנים שבתורה שנקבעו ע"י גדולי ישראל לתועלת הזכרון יש גם תוכן בפ"ע[91]:

"פתבג[92] המלך" – "הוא שם מאכל

87) קהלת יב, ז. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.

88) ובלשון פרש"י בר"פ וילך: "יכול ששש כחו ת"ל לא כהתה עינו ולא נס ליחו".

89) פרדס שער ד (שער עצמות וכלים) פ"ז. תורת העולה (להרמ"א) ח"ג פנ"ט. פי' חכמוני (לר' שבתי דונולו) לספר יצירה פ"ד מ"ד.

90) פיוט "לכה דודי".

91) דוגמא לדבר: ביאור הסימן יע"ל קג"ם – ראה תורת לוי"צ ע' קלט. ועוד.

92) הביאור ד"פתבג" ע"ד הקבלה – ראה לקוטי לוי"צ לזח"ב ע' פט (ויש לקשר עם המבואר כאן. ואכ"מ).

המלך בל' כשדים"[93], ובלשון הכתוב[2] "וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך ומיין משתיו" (מן היין אשר ישתה הוא[94], היינו, שבר"ה (שנקרא "המלך") מזמין הקב"ה (מלכו של עולם) לכאו"א מישראל כל צרכיו (שנקראים[95] "מאכל"[96]) על כל השנה כולה ("דבר יום ביומו") בתכלית ההרחבה, משולחן המלך!

וענין זה הוא בהדגשה יתירה בהקביעות דר"ה ביום ב' וביום ג', "ב"ג המלך פת וילך . . שמחלקים נצבים וילך לשתים" (שעל זה רומז הסימן "פתבג המלך") – שבזה מרומז ש"וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך" צ"ל וישנו מצד עצם מציאותם של ישראל (נצבים) גם לולי עבודתם (פת וילך, שמפרידים וילך מנצבים), וכפס"ד המשנה[97] בנוגע לחיוב בעה"ב לפועלים: "אפילו אם אתה עושה להן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב", ו"מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"[98], "מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות"[99], שהקב"ה צריך ליתן ונותן לכאו"א מישראל "כסעודת שלמה בשעתו", לא רק "די מחסורו אשר יחסר לו"[100], שכולל גם "סוס[101] לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו"[102], אלא גם "לעשרו",

93) פרש"י דניאל א, ה. ובפי' הרס"ג: "ממטעמי לחם מאכל המלך בגימטריא פת בג".

94) מצו"ד עה"פ.

95) ראה סנהדרין לח, א ובפרש"י.

96) ואולי י"ל בפרטיות יותר: פת – דברים המוכרחים, ויין – דברים של תענוג.

97) ב"מ רפ"ז.

98) תהלים קמז, יט.

99) שמו"ר פ"ל, ט.

100) פ' ראה טו, ח.

101) כתובות סז, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

102) ועד להנהגת המלכות באופן ד"חמישים איש רצים לפניו" (ש"ב טו, א. מ"א א, ה).

ועד להעשירות דשלמה בשעתו!

ומזה מובן גם בנוגע להדין ומשפט דר"ה שאין מקום לטענה של "משמאילים"[103] – כי, השקו"ט שבין "מיימינים" ל"משמאילים" אינה אלא בנוגע לענין העבודה, אלא, מצד עצם מציאותם של ישראל בודאי ובודאי שלכל הדעות הפס"ד הוא שצ"ל ההנהגה באופן ד"וימן להם המלך דבר יום ביומו מפתבג המלך", ובפרט שגם בנוגע לענין העבודה בודאי שרבו המזכין, כיון ש"כל ישראל בחזקת כשרות"[104], ובפרט לאחרי עבודת התשובה דחודש אלול וימי הסליחות באופן ש"זדונות נעשו לו כזכיות"[105], ועד לזכיות ממש, ובודאי ש"נכתבין ונחתמין (בספרן של צדיקים גמורים) לאלתר לחיים"[106], לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ט. עפ"ז יש לבאר גם הקשר והשייכות לקביעות השנה – בש"ז[107]:

מעלת השלימות שע"י עבודת האדם בהוספה על השלימות שמצד הבריאה עצמה שמודגשת בהקביעות דר"ה ביום שני (ב'), מודגשת גם בהקביעות דחשון וכסלו ששניהם שלמים (ש'), ובהקביעות דר"ח ניסן וחג הפסח ביום השבת (ז'), השלימות ד"שבע שבתות תמימות" – כי, ב' עניני שלימות שבקביעות השנה מתאימים להשלימות שמצד הבריאה והשלימות היתירה שע"י עבודת האדם:

103) ראה תנחומא שמות יח. משפטים טו. ועוד.

104) רמב"ם הלכות קידוה"ח פ"ב ה"ב.

105) יומא פו, ב.

106) ר"ה טז, ב.

107) ואולי י"ל לחידודי: ב' ש' הם כמו ב' ג' (ב"ג המלך), התחלקות (ב') ושלום (ג'), החידוש שע"י עבודת האדם, וז' רומז על העלי' שלאחרי שלימות העבודה, ענינו של יום השבת (כנ"ל ס"ז).